

[Atlii Dam]

uden betingelser af nogen art. Men efter den første oliekrise, og efter at man fik vedtaget en grønlandsk råstofordning, har det været umuligt at få indfriet det løfte og den intention, der ligger i hjemmestyreloven om, at området efter forhandling skal overføres.

En tid lang fastholdt skiftende regeringer, at det var uforeneligt med rigsfællesskabet at dele eller overføre forvaltningskompetencen på dette område. Men her mener vi fra færøsk side at have ført bevis for, at der ikke foreligger juridiske hindringer for at opfylde Lagtingets vedtagelse i sagen. Denne vedtagelse er nemlig udformet sådan, at den ikke anfægter højhedsretten, men kun henlægger den endelige forvaltningskompetence til Færøerne.

Regeringen har i stedet for tilbudt en råstofordning af samme tilsnit som den grønlandske, og dette er uacceptabelt for den færøske part, der har en vital interesse i at kunne afgøre, hvad der skal ske på området, hvornår det skal ske, hvor og i hvilket omfang. Ikke mindst vil vi kunne sige nej til en udvikling, der måtte formodes at vælte det færøske fiskerisamfund omkuld.

Vi mener, at regeringen er i klar modstrid med hjemmestyreloven, når den nægter at forhandle ud fra et kommissorium, der også indeholder muligheden for at overføre området til særanliggende. Fra færøsk side har vi tilbudt at forhandle begge dele sideløbende i et blandet dansk-færøsk udvalg, det vil sige finde frem til, hvilken praktisk råstofforvaltning der kan vedtages, samtidig med at sagsområdet gøres til særanliggende. Vi har som nævnt fået afslag herpå.

Det er mit håb, at et færøsk socialdemokratisk folketingsmedlem i sit daglige virke her kan medvirke til at overbevise folketingsflertallet om, at det sagtens er muligt at nå frem til en aftale, der både gør området til særanliggende og samtidig sikrer alle berettigede rigsinteressen, det være sig hensynet til forsyningssikkerheden vedrørende energi, muligheder for at fremme investeringer og få afkast af sådanne, muligheden for at øge dansk beskæftigelse og sikre, at rettigheder ikke delegeres til andre landes borgere på bekostning af rigsborgeres vitale behov osv.

Henvendt til min færøske kollega skal jeg sige, at jeg gerne overlader den nuværende rege-

ring æren af at få løst dette spørgsmål, for det drejer sig nu om at få tilvejebragt den nødvendige politiske vilje til at gennemføre en forhandling, der ikke på forhånd udelukker muligheder og specielt ikke udelukker det færøske Lagtings vedtagelser. Så stærkt som muligt vil jeg understrege, at en rimelig løsning i denne sag er af livsvigtig betydning for rigsfællesskabet og for dets muligheder for at håndhæve overhøjheden over en vidtstrakt havbund på den færøske kontinentalsokkele og eventuelle forlængelser heraf.

I 1946 brød forhandlingerne om en ny styrelsesordning sammen, og regeringen tog ikke nye initiativer. Det gjorde derimod et bredt sammensat folketingsudvalg, som i 1947-48 sammen med den færøske forhandlingsdelegation nåede frem til enighed om hjemmestyreloven. Det ville på nuværende tidspunkt være forkert at anbefale en gentagelse af historien, idet en sådan sandsynligvis ikke kunne nå frem til et frugtbart resultat, da baggrunden i dag er en helt anden. Men samtidig må man gøre opmærksom på, at en løsning, der henlægger spørgsmålet om den færøske undergrund under energiministeren, er helt uacceptabel for Færøerne.

Da jeg af natur er optimistisk anlagt, vil jeg tro på, at ånden fra bloktilskudsforhandlingerne også vil udstrække sig til undergrundsforhandlingerne, således at vi her får en løsning, der falder i tråd med den reform, som vi gennemførte på tilskudsområdet.

Med stor interesse noterede jeg mig, at statsministeren bebudede betydelige miljøpolitiske initiativer. Det er en lovgivning, som vi vil følge med megen interesse, og kan vi medvirke til, at disse initiativer kan påvirke de store industrier, luft-, land- og havforurening og formindske denne, gør vi det med glæde.

Endnu har vi et rent havmiljø umiddelbart omkring Færøerne, men i en del vandrende fiskearter og havpattedyr konstateres allerede påvirkninger, og som naboer til en forurennet Nordsø er vi ængstelige for den fremtidige udvikling.

Vi vil se spændt frem til den bebudede danske indsats i EF vedrørende strengere miljøregler og konkretisere vore ønsker, specielt om muligheden for, at EF skrotter alle tanker om opførelse af et raffineringsanlæg for atom-